

כשאדם מתפלל ביחידות, הוא מכניס את עצמו לתוך סיכון שיפסיד כל השפע והטוב שנגזר עבורו!!!

קל כביר ולא ימאס (איוב לו, ה), ובזוה"ק (ח"א רל"ד) אמרו, שהמתפלל עם הציבור, אף אם נפשו מדובקת בחטאים ופשעים, אין הקב"ה מדקדק עמו ביחידות, אלא מקבל את תפילתו בתוך שאר הציבור, אך המוציא את עצמו מן הכלל ומתפלל ביחידות, אזי בשמים מעינים במעשיו לבחון האם ראויה תפילתו להתקבל.

ובזה מבאר בזוה"ק את הכתוב פנה אל תפלת הערער ולא בנה את תפלתם (תהלים קב, יח), כי 'ערער' הוא המרמז למתפלל ביחידות כערער בערבה (ירמיהו יז, ו), ולכך אמר 'פנה אל תפלת הערער', כשמתפלל האדם ביחידות, הרי הקב"ה מדקדק בתפילתו ובכל מעשיו לראות האם ראוי הוא שיקבלו את תפילתו אם לאו, ואם חטא ועוון בידו, אין תפילתו מתקבלת רח"ל. אך 'ולא בזה את תפילתם' לשון רבים, כי כשמכליל אדם עצמו בתוך הציבור אין הקב"ה מבזה את תפילתו אף אם חוטא ופושע הוא ותפילתו עולה לרצון לפני אדון כל.

עי' במדרש (איכ"ר ג, ח) שכתב דבר נורא בכח תפלת הציבור, וז"ל: "גם כי אָזַעַק וְאָשַׁוַע (איכה ג, ח), ר' אחא אמר, כל המתפלל עם הציבור למה הוא דומה, לבני אדם שעשו עטרה למלך, בא עני אחד ונתן חלקו בתוכה, מה המלך אומר, בשביל זה העני איני מקבלה (-בתמיה), מיד מקבל המלך ונותנה בראשה. כך, אם היו עשרה צדיקים עומדים בתפלה, ורשע עומד ביניהם, מה הקב"ה אומר בשביל רשע זה איני מקבל תפלתם (-בתמיה). ורבנן אמרין, בא אחר הציבור מעשיו נפרטין, למה הוא דומה למלך שנכנסו ארסיו ובני ביתו לכבדו, בא אחד באחרונה, אמר המלך תסתם חביתו, ומי גרם לו, הרי שבא באחרונה. כך כל המתפלל לאחר הציבור מעשיו נפרטין, לכך נאמר 'גם כי אָזַעַק וְאָשַׁוַע' שתם תפלתו, שתם כתיב, לפי שתמו הציבור תפלתו", עכ"ל.

מהמדרש הזה אנו רואים שלשה יתרונות נוספים שיש בתפלת ציבור יותר מתפלת יחיד: א' שתפלת הציבור מתקבלת גם כאשר יש רשעים בין המתפללים. ב', שאפילו תפילתם של רשעים עצמם מתקבלת, כשהוא מתפלל בציבור, משא"כ אם מתפלל ביחידות, אינה מתקבלת אלא אם כן המתפלל ראוי מאד מצד מעשיו שתתקבל תפילתו.

וכך פסק הרמב"ם (פ"ח מהל' תפלה הל"א): "תפלת הציבור נשמעת תמיד, ואילו היו להן חוטאים, אין הקב"ה מואס בתפלתן של רבים, לפיכך צריך האדם לשתף עצמו עם הציבור, ולא יתפלל ביחיד, כל זמן שיכול להתפלל עם הציבור, ולעולם ישכים אדם ויעריב לבית הכנסת שאין תפלתו נשמעת בכל עת אלא בבית הכנסת", עכ"ל.

ונקודה השלישית, שמעשיו נפרטין, היינו למעלה בודקים את מעשיו ופשטים אותם לאורכם ולרוחבם, ומדקדקים ודנים בהם, ורק אם נמצא האדם ראוי והגון מתקבלת תפלתו, וכמו שמפורש גם בזוה"ק (בראשית רל"ד) ש"כל תפילות העולם הן תפילות, אבל תפילת יחיד אינה נכנסת לפני המלך הקב"ה אלא בכוח חזק, כי בטרם שהתפילה נכנסת להתעטר במקומה, משגיח בה הקב"ה ומסתכל בה, ומסתכל בעוונותיו ובזכויותיו של האדם ההוא, מה שאינו עושה כן בתפלת הרבים כו' לפיכך צריך האדם שיתפלל תפילתו בציבור", עכ"ל.

« על איזה 'עבודה' מבטיח הקב"ה לחם, מים והסרת כל מחלה?? »

כתוב בפרשה ועבדתם את ה' אלקיכם וברך את לחמך ואת מימך והסרת מחלה מקרבך (שמות כג, כה), וכבר מדייק הבעל הטורים, מדוע פתח הכתוב בלשון רבים ועבדתם, ומסיים בלשון יחיד את לחמך ואת מימך והסרת מחלה מקרבך, ומפרש, שמכאן מרומז גודל מעלתה של תפלה עם הציבור, שכאשר עשרה מישאלים מתפללים יחד, הרי הם זוכים שהש"ת ממלא כל משאלות לבם לטובה ומברכם בכל הישועות הנצרכת להם.

ובזה אנו רואים מהי מעלתה המיוחדת של תפלת הציבור, כי הלוא כל ציבור של עשרה המתאסף להתפלל מורכב מיחידים בודדים, וכל יחיד יחיד יש לו משאלות לב והצטרפויות משלו, ההוא צריך ישועה בענין זה ורעהו בענין אחר, כל אחד וצרותיו המעיקים על לבו שעליהם הוא מתפלל, ועל זה מבטיח הכתוב שכאשר בני ישראל מתאספים בעשרה ומקיימים הציווי של ועבדתם את ה' אלוהיכם שזוהי עבודת התפלה שנקראת עבודה שלב (תענית ב), אזי הם זוכים שהש"ת אינו מואס בתפלתם וממלא משאלותיו של כל אחד ואחד בפרטיות, ועל זה אמר וברך את לחמך בלשון יחיד לרמז שיברך את כל אחד לפי עניינו ובקשתו.

ונמצאנו למדים, שההחברות של בני ישראל ברבים גדולה מעלתה עד מאוד ויש בכוחה לבקוע רקיעים ולהמשיך ישועות על כל אחד ואחד מהם, ומשום כן פשוט שמוטל על כל יחיד ויחיד מישאל לפעול ולעשות בזה הענין ולהרבות האחדות בין אישי ישראל הכשרים.

כהדברים האלו ממש ביאור הרה"ק המאור ושמש זי"ע, וז"ל: "עיקר עבודת ה' הוא שישתתף האדם עם הציבור בכל עניני העבודה, הן בתורה והן בתפילה וכו', ואם מתפלל עם הציבור יהיה מובטח שפרנסתו תהיה מזומנת לו בכל יום ברווחה, וברכה תהיה מצויה במעשי ידיו וכו'. כי על ידי שהאדם מתפלל עם הציבור, הוא ממשיך כל השפעות טובות על כנסת ישראל, ומבטל על הגזירות קשות מעל כנסת ישראל, ולא יצטרכו עוד להתפלל על שום דבר גשמיית כי אם על הגאולה שלימה שתהיה בב"א".

ובזה מפרש מה שנאמר בָּרַב עַם הַדָּרַת מֶלֶךְ (משלי יד, כח), בזה"ל: "פירוש, כשנאספין הציבור יחד להתפלל, אזי הם מבטלים כל הגזירות קשות, ומביאים את המלך מלכו של עולם לידי החזרה 'הדרת בלשון ארמי היינו שחוזר בו מדעתו), שחוזר ממה שגזר על בני ישראל ח"ו איזה גזירה קשה. ואומר הדרי בי ממה שגזרתי עליהם, וזהו ברוב עם הדרת מלך, פירוש, אם נאספים רוב עם יחד בתפילה, אזי הדרת מלך הקב"ה אומר הדרי בי ממה שגזרתי עליהם וממשיכין על כנסת ישראל על ידי תפילתם השפעות טובות", עכ"ל.

« מה החסרון הגדול בתפלת יחיד! »

כדברים האלו ממש ביאור גם הרה"ק בעל החתם סופר זי"ע (ד"ה ועבדתם) בשם הקדמונים, ומוסיף לזה טעמא דמילתא, כי כל אחד מגין ומכפר על חברו בהתחברם יחד, וזה תו"ד:

אמרו חז"ל (ברכות ח), 'אין הקב"ה מואס בתפילתן של רבים שנאמר הן

ומעתה נשמט מידי היצר הרע אותו פיתוי שווא שלא להתפלל עם הציבור בטענת פרנסה והשתדלות, כי אדרבה, לא זו בלבד שלא יפסיד מעשיית רצון קונו ית', אלא היא הנותנת, דייקא משום פרנסה צריך להתפלל במניין, כי זהו מקור ההשפעה, לברך את לחמך ואת מימך.

« **מה קרה כשאב"ד פונזיבז' איחר לקום בשעה שבע בבוקר...** »

הגאון גאב"ד פונזיבז' זצ"ל, שכידוע הקים עולה של תורה בבני ברק בהעמדת ישתבתו הרמה, היה נוסע ומכתת רגליו מהכא להתם וחוזר חלילה לאסוף סכומים אדירים להעמדת וקיום מפעלו.

פעם אחת בחזרו מנסיעה כזו לפראנקפורט, נעמד אצל הבימה בהיכל הישיבה, הראה לקהל התלמידים צ'ק שנתן אחד מעשירי העם, ובו נכתב סכום אדיר, שהיה בו כדי להחזיק את הישיבה למשך כמחצית השנה, וכה סיפר להם:

מתחילת דרכי בהגיעי לפראנקפורט, חזרתי על הפתחים אחת לאחת, בבית אחד פתחי לי את הדלת, ובשנים אחרים לא, וכך עברתי מבית לבית. עד שזימן לי הקב"ה אחד מהעסקנים דשם, שהודיעני שאין זה מכבוד התורה שאסובב כך על הפתחים, אלא ישב נא מר בביתו, ואנו נסדר עבורו פגישות אצל העשירים כנהוג אצל אנשים חשובים, וכך יבוא מר לתכליתו.

בהגיע העסקן לדבר עם אחד העשירים הגדולים ותיאר בפניו את מפעלות הישיבה וכו', נענה העשיר ואמר למחר אני נוסע למרחקים ברכבת היוצאת בשעה שמונה בבוקר, יבוא נא הראש הישיבה אל תחנת הרכבת כרבע שעה לפני שמונה ונסדר שם את כל הענינים.

ויהי בבוקר התעוררתי משנתי באיחור, בשעה שבע, לראשונה בימי חיי (-היה נהוג בכל יום להשכים הרבה לפני שעה זו). מיד עשיתי חשבון ביני לבין עצמי כי אם אפנה לביהמ"ד להתפלל בציבור אפסיד את הפגישה עם העשיר, מוטב שאתפלל ביחידות בביתי שהרי גדול תלמוד תורה דרבים לבטל עבורו פעם אחת תפילה בציבור. ברם, מיד דחיתי מחשבות אלו, וגמרתי אומר להתחזק בדברי חז"ל (דב"ר ד ה) 'אין אדם שומע לי ומפסיד', אלך לביהמ"ד ואתפלל כראוי בציבור, וה' הטוב ישלים ממקום אחר.

אחרי גמרי את התפילה בשעה שמונה ומחצה, חשבתי לעצמי לכל הפחות אנסה, ואגש לתחנת הרכבת, אולי משם תצמח ישועתי. ואכן, הגעתי לשם בשעה שמונה וארבעים דקות, אחר חמש דקות בדיוק והנה מופיע עשיר זה לנגדי, והחל להתנצל על שהייתי צריך להמתין עליו כשעה שלימה, כי נאנס באונס גמור והוכרח ליסע ברכבת של תשע במקום בשל שמונה, ואז נתן לי צ'ק זה אשר עיניכם רואות כי יש בו כדי סיפוק לכלכל את הישיבה במשך ששה ירחים.

נתן לי צ'ק זה אשר עיניכם רואות כי יש בו כדי סיפוק לכלכל את הישיבה במשך ששה ירחים.

והוסיף הרב לומר, לא באתי להראותכם בזה שאין אדם שומע לי ומפסיד, שהרי מאמינים בני מאמינים הננו, ודברי חז"ל אין צריכים הוכחות כי אמת הם. אך זאת רציתי להראותכם, כי לא די שאין מפסידים מקיום התורה והמצוות, אלא אדרבה מרוויחים בכפלי כפליים, שהרי אם הייתי ממחר ומתפלל ביחידות, ואכן, הייתי מגיע אל תחנת הרכבת בשעה היעודה, וכי הייתי נשאר להמתין על עשיר זה במשך שעה שלימה, מבלי הידיעה שאחרי שעה בוא יבוא ברונה העשיר שלכבדו באתי עד הנה, פשיטא שלא, אלא הייתי מתייאש וחוזר לביתי, באמונה שהכל מן השמים, ולא ידעתי כי גרמתי לזה במעשי, ורק מכיוון שהתפללתי בציבור בלא חשבונות רבים קבלתי צ'ק זה.

עפ"י הדברים האלו, ביאר הגה"ק רבי חיים מוואלאזין זי"ע (בביאור אבנות רוח חיים), את דברי התנא **באבות** (ב, ג), "הוי זהיר בקריאת שמע ובתפילה וכו', ואל תהי רשע בפני עצמך", שאחר שאמר הוי זהיר בתפילה, הוסיף עצה טובה שלא יתפלל האדם ביחידות ואל תהי רשע, שלא תבוא לידי דקדוק בשמים, וימצאו שרשע אתה, מאחר ותתפלל עם הציבור, ואז תעלה התפילה בלא חיפוש יתר.

וכן עז"ז מפרש בספר **תשואות חן** עה"פ שמע תפלה עדיך כל בשר יבאו (תהלים סה, ג), שיש לדקדק מה שפתח בלשון יחיד 'שומע תפלה' וסיים בלשון רבים 'יבואו', אלא כי כאשר מתפללים עם הציבור יחדיו אזי עושה הקב"ה את התפילות כולם לתפלה אחת להתקבל לפני כסא הכבוד.

« **מי הוא זה ששמח שמחה גדולה על שנמנע ממנו להרוויח ממון רב לפני התפלה?!** »

כל כך גדולה היא מעלת תפילת הציבור, עד שהגאון הק' **החפץ חיים** זי"ע, מצא לנכון להביא מעשה בחיבורו ההלכה המשנה ברורה בענין זה.

המחבר (בס"צ סעי' ט) כתב "ואם הוא אנוס, שאינו יכול לבוא לבית הכנסת, יכון להתפלל בשעה שהציבור מתפללים". **ובמשנה ברורה** (שם ס"ק כ"ט) כ' וז"ל: "היינו שתש כוחו אף שאינו חולה. ואם הוא אנוס ממון, שמחמת השתדלותו להתפלל עם הציבור יבא לידי הפסד, יכול להתפלל בביתו ביחיד או בבית הכנסת בלא ציבור, אבל משום מניעת רוח לא ימנע מלהתפלל עם הציבור, כי חילוק יש בין מניעת רוח לבין הפסד מכיסו".

"**וכן** כתב **בשב יעקב**, והעיד על הגאון מוריני הרב **זלמן מירל"ש** אב"ד דק"ק האמבורג, שפעם אחת הלך לבית הכנסת מעוטף בטלית ותפילין כדרכו, ופגע בו אדם אחד שהיה לו למכור אבנים טובות, ורצה שילך עמו לביתו, והגאון השיב לו שימתין עד שיבוא מבית הכנסת, ובתוך כך מכרן לאחר והאחר הרויח בהם כמה אלפים רובל טאהלר, ושמח הגאון שמחה גדולה, שהשליך מנגד ממון רב עבור תפלת ציבור (מגן גיבורים), עכ"ל.

סיפור מופלא הוא זה, וסופו מעורר עד מאוד, לא רק שהגאון רבי זלמן, אב בית הדין בקהילת המבורג, סירב להרויח ממון רב רק משום שטרם התפלל בציבור, אלא שכאשר התברר לו שהוא הפסיד ממון רב והעסקה הרווחית שוב לא תצא אל הפועל, מילא שמחה עצומה את ליבו, על שזכה לבזו לכסף ולזהב בעבור תפילת הציבור.

השל"ה הק' (מסכת תמיד הגהה ב) מתבטא בלשון חריפה "נגד בני אדם המזלזלים בתפילה בציבור, ואינם מתחשבים בהלכה האומרת כי אפילו כאשר אדם יצא מן העיר עליו לטרוח ולילך אפילו לאחוריו מיל כדי להתפלל בעשרה, ומה יענה מי שהוא בעיר סמוך לבית הכנסת ואין הולך שם, טוב לו שלא נברא, והנזהר בגודל אזהרה, יזכה לאורה", עכ"ל.

והאריך בזה עוד **החפץ חיים** זי"ע (בספרו נדחי ישראל פ"ה), וכתב בזה"ל: "כי הכל נצרכים היום לרחמים, איש איש בנגעו ומכאובו, אם בבני, חיי ומזוני, ואם בשאר פורענויות המתרגשות ובאות לעולם ה", ובוודאי שכל אחד מקווה שתפלתו תתקבל בעת רצון, אם חכם הוא יחזיק היטב בדברי חז"ל 'אימתי עת רצון, בשעה שהציבור מתפללים', יתפלל בציבור ויהא בידו כח כביר לפעול על ידה רפואות וישועות וכל מילי דמיטיב. ועל הכל ידע כי מי יאמר זיכיתי לבי ותפילתי עולה למעלה מבלי כל מחשבת דברים אחרים בעת התפילה, מה יעשה, יתפלל עם הציבור שעליה אמרו חז"ל (ברכות ה.) אין הקב"ה מואס בתפילתן של רבים, ובזה תנצל נפשו ותפילתו לעלות לרצון לפני אדון כל", עכ"ל.